

13. juli 2016

EM 2016/141

I henhold til § 36 i Inatsisartuts forretningsorden fremsætter jeg hermed følgende forslag til forespørgselsdebat:

Forslag til forespørgselsdebat om, hvad vi politisk ønsker med udviklingen af vores helt eller delvist selvstyreejede selskaber, herunder om hvilke krav vi skal stille til selskaberne om overskud, udbytte og serviceniveau.

(Medlem af Inatsisartut Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

Begrundelse:

Vores land er stort og mangfoldigt. Vi har mindre byer og bygder, og større byer. Nogle steder bor vi tæt og er bedre forbundne mens vi i andre regioner bor langt fra hinanden på forholdsvis isolerede bosteder med dårlige forbindelser. Det betyder, at det serviceniveau der kan ydes i forhold til for eksempel vareforsyning og transport er meget forskelligartet.

For at opretholde et forsvarligt og forholdsvis ens serviceniveau på en række områder har der derfor gennem vores lands historie været oprettet og opretholdt selskaber, hvis primære opgave er at servicere og forsyne vores spredte befolkning.

Efter Inuit Ataqatigiits mening, er det fortsat nødvendigt med selvstyreejede selskaber. Vi har fortsat store opgaver foran os, for at sikre øget lighed i landet, og bedre og mere ensartet adgang til for eksempel internet og mobiltelefoni, transport, boliger, vareforsyning, mulighed for indhandling af fangst samt en lang række andre forhold. Selskaberne er med til at sikre en øget grad af lighed og et serviceniveau, der på forskellige måder kan skrues på og reguleres.

Fra Inuit Ataqatigiit mener vi det er tid til en mere klar politik omkring vores selvstyreejede selskaber. Hvad er meningen med helt eller delvist at eje selskaber og er der nogle selskaber vi bør eje mindre eller mere af? Hvilke krav skal vi stille til overskud og udbytte, og ikke mindst serviceniveau?

Som eksempel blussede denne debat op på ny i forbindelse med forårets udbyttebetaling af Air Greenlands overskud. Her var det vores indtryk, at mange borgere studsede over, at der var et så stort udbytte at udbetale, samt at de to andre ejere ud over selvstyret, kunne indkassere så store beløb for deres medejerskab ved denne udbytteudbetaling. For mange lød det paradoksalt, at mens billetpriserne for passagertransport langs vores kyster er så høje, kunne ejerne få udbetalt store summer penge.

Det er forståeligt, at dette bragte mange sind i kog. For hvad er meningen med medejerskab eller helt ejerskab, hvis ikke der i kravene til selskaberne også stilles krav om, at det

overskud, der genereres, bruges til at sikre bedre service, for eksempel i form af billigere billetter? Kunne man for eksempel ikke blot kræve, at selskaberne hviler i sig selv?

I de seneste års årlige redegørelser om selvstyrets aktieselskaber¹ står der med næsten ens ordlyd følgende:

”Udbyttebetalinger i de selvstyrejede aktieselskaber skal ske på en forsvarlig måde, så selskaberne har tilstrækkelig egenkapital til at modstå midlertidige eller uforudsete fald i indtjeningen. Samtidigt skal der være plads til, at selskabet kan foretage nye investeringer.

Derudover sker udbyttebetaling på baggrund af selskabets årsresultat. Samtidigt skal det holdes for øje, hvilken kapitalstruktur, der er i selskaberne, og hvilke behov selskaberne har for kapital de kommende år.

Resultaterne og udviklingen i selskaberne er derfor afgørende for udbyttebetalingen til Selvstyret”

Vi er enige i, at selskaberne skal have tilstrækkelig egenkapital til, at modstå fald i indtjeningen og til nye investeringer. Men vi skal også kunne være mere præcise i vores krav, så selskaberne har klare retningslinjer for, hvad deres formål er, og hvad deres ansvar over for samfundet er.

I vores nytårsudtalelse ved årets begyndelse kom vi fra Inuit Ataqatigiit ind på dette.

Vi sagde blandt andet: ”Vi skal (..) se på vores selvstyrejede virksomheder med nye øjne. Disse samfundsejede virksomheder skal være til gavn for samfundet, og det ikke kun økonomisk. Man taler en del om privatiseringer. Fra Inuit Ataqatigiit vil vi opfordre til, at vi er tilbageholdne over for at privatisere de samfundsejede selskaber. Hvis der skal privatiseres vil vi mane til forsigtighed. Vi stiller ofte krav om store og omkostningstunge investeringer samtidig med, at vi kræver afkast til landskassen. Vores vigtigste krav bør være, at selskaberne forvaltes til gavn for samfundet og befolkningen. (...) Måske skulle vi nøjes med at kræve, at forretningen hviler i sig selv”.

I forlængelse af dette ønsker vi en debat i Inatsisartut om se helt eller delvist selvstyrejede selskaber.

Vores samlede nationale politiske mål for vores selskaber, bør ikke ændres fra valgperiode til valgperiode. Derfor mener vi det er vigtigt, at vi politisk sætter klare mål, vi kan være fælles om, så selskaberne kan ledes og forvaltes i ro og mag. Hvad kan vi sikre bredt flertal om? Hvad vil vi med selskaberne og hvad skal deres rolle være?

Vi ser frem til debatten og til, at vi forhåbentlig i fællesskab får skal større klarhed over, hvad vi vil med vores selskaber, og hvad de skal yde over for vores befolkning.

¹ Selvstyrets Aktieselskaber - Årlig redegørelse til Inatsisartut 2015 samt 2014